

**Gemeente
Rotterdam**

Van: Wijkraad Bospolder, Tussendijken,
Spangen
Telefoon: 14 010
E-mail: GebiedDelfshaven@rotterdam.nl

Ons kenmerk: .D2303-261700

Onderwerp: Reactie op gevraagd advies
Tramnet 2030

Datum: 16 maart 2023

ontvangen bij raadsgriffie op 240323

Retouradres: Postbus 70012, 3000 KP ROTTERDAM

Per email verzonden
Aan het college van B en W Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP ROTTERDAM

Geachte wethouder Karremans en college van B&W,

In uw brief van 7 februari vraagt u om aan het college advies te geven over de inhoud van het gemeentelijk advies over het concept Plan Toekomst tramnet (PTT) aan de Metropoolregio (MRDH). Aan dit verzoek geven de wijkraden Bospolder-Spangen-Tussendijken en Mathenesse graag gehoor.

In het PTT wordt beschreven dat sinds de uitkomst van het Contourenplan (voorjaar 2022) in een proces van co-creatie en participatie dit toekomstplan (PTT) is opgesteld. Als betrokkenen worden de Rotterdamse wijkraden genoemd. Volgens ons is er nauwelijks sprake geweest van betrokkenheid van de wijkraden. Wel hebben we een uitnodiging gehad voor een participatiesessie over het contourenplan. Deze hebben we om diverse redenen niet kunnen bijwonen. Daarom heeft de wijkraad Bospolder-Spangen-Tussendijken zelf een gesprek aangevraagd met de wethouder. Dit gesprek heeft plaatsgevonden op 16 januari, voorafgegaan door een voorlichtingsbijeenkomst van uw ambtenaren en in combinatie met de wijkraden Middelland-Nieuwe Westen en Dijkzigt-Oude Westen. Tijdens deze bijeenkomst hebben de wijkraden hun bezwaren wat betreft de mogelijke inkortingen van tram 4 en 8 (geen tram meer op Nieuwe Binnenweg en in Spangen beneden) in ons gebied voorgelegd. Uw reactie toen was er begrip voor te hebben dat een gebied als Spangen beneden niet afgesloten kan worden en u noemde een bus als mogelijk alternatief. Wat betreft de Nieuwe Binnenweg vroeg u indien mogelijk om een gezamenlijk advies van de drie wijkraden. Voor zover wij weten spreken alle drie de wijkraden zich uit voor behoud van de tram op de Nieuwe Binnenweg. In het PTT wordt bij de opmerkingen die meegenomen *kunnen* worden bij de uitwerking van het plan alleen de bereikbaarheid van Spangen genoemd, die sterk afhankelijk is van tramlijn 8, waarbij de door uw genoemde buslijn genoemd wordt als mogelijk alternatief.

Als wijkraad hebben we de opdracht de belangen van de bewoners te behartigen en participatie te organiseren. Dat laatste hebben we naar aanleiding van de contourennota maar zeer beperkt kunnen doen omdat bewoners nog van niets wisten. In de wijkraad Bospolder-Spangen-Tussendijken hebben we zelf de drie opties die er in de contourennota werden genoemd voorgelegd aan bewoners, tijdens een dertigtal gesprekken en een goed bezochte bijeenkomst over het wijkakkoord in het najaar van 2022.

Nu vraagt u ons om advies over het PTT. Nog steeds zijn de bewoners niet ingelicht over de plannen van het Tramnet. Wij gaan er van uit dat u net als ons begrijpt dat daarvoor een publicatie op de site van de MRDH en gemeenteraad (genoemd in schriftelijk antwoord op onze vragen aan ambtenaren) volstrekt onvoldoende is. Deze sites worden niet of nauwelijks bekeken door onze bewoners en zijn bij de meeste bewoners niet eens bekend. Een aantal bewoners zijn mogelijk te bereiken via mijn Rotterdam, maar dat is niet eens

geprobeerd. Hoewel het niet onze taak is, zijn we de bewoners dus maar zelf gaan voorlichten.

Aanbeveling 1: Indien u wijk aan zet serieus neemt, zult u als wethouder minstens de bewoners fatsoenlijk moeten informeren over zulke belangrijke zaken als openbaar vervoer, zodat wij ook onze participatietaak gedegen kunnen verrichten. (De wijk was toch aan zet?)

De wijkraden willen in dit advies ook ingaan op de ingekorte route van Tram 4 in 2023. Vanwege werkzaamheden aan de Schiedamseweg reed tram 4 in 2022 tot Heemraadsplein. Tram 4 rijdt ook in 2023 niet meer tussen Heemraadsplein en Marconiplein. Dat overviel de bewoners, ondernemers en wijkraden. Er was steeds gesteld dat tramlijn 4 vanaf 24 december 2022 weer de volledige route zou rijden tot Marconiplein. Winkeliers melden ons dat vanwege deze inkorting hun omzet met 30 procent is gedaald. Dezelfde ervaringen zijn opgedaan met eerdere omleidingen van tram 4 (vervangen brug circa 15 jaar geleden zorgde voor omleiding van ongeveer 1,5 jaar en recent nog vanwege herstelwerkzaamheden aan de brug). Ook voor cliënten is de bereikbaarheid van winkels (toen en nu) sterk afgenomen. Naar aanleiding van de omleidingen een jaar geleden vanwege herstel van de brug heeft de gebiedscommissie Delfshaven (vlak voor haar aftreden) nog een ongevraagd advies gegeven over de gevolgen hiervan voor de winkeliers.

Aanbeveling 2: Terugdraaien van het besluit en tram 4 in 2023 weer de volledige route tot Marconiplein laten rijden.

Uit schriftelijke antwoorden op vragen die de wijkraad Bospolder-Spangen-Tussendijken over dit besluit (inkorting tram 4 in 2023) hierover heeft gesteld aan ambtenaren blijkt dat de oude vervoersplanprocedure zoals die voor corona was, is losgelaten. Dit vanwege het ontbreken van extra steun van het Rijk ondanks de verslechterde financiële situatie na corona. De metropoolregio blijkt daarom de tijd tussen het besluiten over aanpassingen in die dienstregeling en het doorvoeren van deze aanpassing aanzienlijk te hebben verkort. In het oude model vond de besluitvorming over aanpassingen in het voorjaar plaats, toen won het college advies in bij de gebiedscommissies. Deze adviesronde is nu zomaar geschrapt. In de verkorte procedure is geen ruimte meer voor advisering door de wijkraden.

Aanbeveling 3: Het college moet aandringen bij de MRDH op de eerdere besluitvormingsprocedure waarbij de adviesvraag aan de wijkraden wederom kan worden ingevoerd. (De wijk was toch aan zet?)

Inmiddels hebben de wijkraden Bospolder-Spangen-Tussendijken, Mathenesse en Middelland-Nieuwe Westen op straat en via winkeliers met ruim 3000 bewoners gesproken. Duizenden mensen zijn digitaal geïnformeerd via een petitie en hebben deze gesteund. De uitslag van deze gesprekken en digitale reacties is vrijwel unaniem NEEN tegen het voorgenomen inkorten van de tramlijnen in ons gebied (een enkeling was voor minder tram vanwege de geluidsoverlast door de tram). Hetzelfde unanieme NEEN kwam van de winkeliers van de Nieuwe Binnenweg en Schiedamseweg die zelf een actie zijn gestart.

Argumenten hiervoor zoals die uit de gesprekken met de bewoners en ondernemers naar voren kwamen.

1. Er zijn in onze wijken veel bewoners die afhankelijk zijn van het openbaar vervoer en geen alternatief hebben. Met de huidige plannen vrezen wij dat deze bewoners door vervoersarmoede niet meer overal aan mee kunnen doen.
2. Met het verdwijnen van een deel van de route van Tram 4 zal de Nieuwe Binnenweg voor een aantal bewoners van Bospolder, Spangen en Tussendijken niet of moeilijk bereikbaar worden en omgekeerd de markt en de Schiedamseweg slecht bereikbaar voor een aantal bewoners in het gebied rond de Nieuwe Binnenweg. Zeker voor ouderen en mensen die moeilijk ter been zijn. Er bevinden zich veel voorziening langs of nabij deze tramroute die voor onze bewoners essentieel zijn zoals apotheek, huisartsen, supermarkten.

'Ik kan niet naar mijn zus die over de brug woont en ook niet naar de winkels gaan waar ik bepaalde boodschappen ga halen. Ben wel afhankelijk van OV, ben slecht ter been. Als ik mijn oma als voorbeeld mag nemen, een deel van de Binnenweg is voor haar nu ontoegankelijk. En zelfs bij de andere delen van de binnenweg komen kost haar nu 2x zoveel tijd en moeite met een grotere kans dat ze zal verdwalen. En juist de Nieuwe Binnenweg is een winkelstraat waar veel Kaapverdiaanse winkels zijn waar mijn oma haar bonen en ander voedsel haalt. De RET moet zich schamen.'

3. Met het opheffen van tram 8 in Spangen (beneden) ontstaat het risico dat bewoners opgesloten raken in Spangen. Hier wonen veel ouderen, mensen die moeilijk ter been zijn en gezinnen met kleine kinderen die afhankelijk zijn van het openbaar vervoer. Noodzakelijke voorzieningen (winkels, markt, geldautomaten, bibliotheek, metrostation Marconiplein, sociale contacten) worden moeilijk bereikbaar. Zeker omdat schuine hellingen of trappen het extra moeilijk maken voor bewoners om boven te komen.

De wijkraad vreest meer vereenzaming en verwaarlozing van een aantal bewoners. In eerdere beleidskeuzes is bovendien besloten winkels bovendien te realiseren, mede omdat beneden tram 7 en 8 reden. Tram 7 is al eerder opgeheven in Spangen, dus naast tram 8 is tram 4 hierdoor extra belangrijk en noodzakelijk voor de wijkbewoners.

'Ik ben een vrouw van 83 die woont in de Bilderdijkstraat. De Schiedamseweg met zijn supermarkten en markt is ideaal met de tram voor de ouderen. De metro komt er niet en zover lopen is fysiek zwaar. Gemeente, denk toch na en spreek met de mensen!' 'Als autoloze bewoner van Delfshaven en Spartaan heb ik beide lijnen nodig. Voor ouderen worden stukken Binnenweg, markt en Spangen onbereikbaar.'

4. De bewoners van Spangen vrezen extra overlast tijdens voetbalwedstrijden van Sparta. Als mensen niet meer met de tram kunnen komen, zullen weer meer mensen de auto pakken, dat zal leiden tot meer parkeeroverlast. Ook Manfred Laros, de algemene directeur van Sparta en Michael Marinus, maatschappelijk manager Stichting de Betrokken Spartaan hebben hun zorgen geuit en steunen de petitie van de wijkraad. De algemeen directeur van Sparta wil hierover in gesprek met de algemeen directeur van de RET (Maurice Unck). Ook de supportersvereniging "De Sparta Supporter" heeft de petitie van de wijkraad ondertekend. Namens de supportersvereniging berichtte de secretaris Wesley Boekelman ons:
'Onze oudere/minder mobiele medesupporters zijn zeker gebaat bij, en wellicht afhankelijk van, exploitatie van een goede OV-verbinding van en naar het stadion.'

De bushalte op de Beukelsbrug alleen lijkt me daarvoor (los van de bereikbaarheid van die specifieke bushalte) onvoldoende. De tramhalte op de Mathenesserdijk en het OV-knooppunt Marconiplein is voor iemand die minder mobiel is een eind weg. De supportersvereniging meent dan ook dat tramlijn 8 niet zonder een gedegen alternatief (op wedstrijddagen) moet vervallen.'

5. Vanuit Spangen wordt al jaren gevraagd bij de RET of de halte aan de Spartastraat een gedeeltelijk verhoogd perron zou kunnen krijgen, waardoor het in- en uitstappen voor mensen die moeilijk(er) ter been zijn en afhankelijk zijn van een rollator, rolstoel of scootmobiel eenvoudiger wordt en minder kans geeft op valpartijen. Ook voor Spangenaars die met kinder- of wandelwagens willen reizen met de tram zou dit enorm helpend zijn.
6. De wijkraad krijgt ook signalen dat scholieren (VO) hun schoolkeuze soms laten afhangen van bereikbaarheid. Voor een aantal culturen is fietsen nog geen vanzelfsprekendheid. Bereikbaarheid en betaalbaarheid van OV zijn voor deze groep belangrijk. Onderzocht zou kunnen worden of er oplossingen gevonden kunnen worden voor scholieren die om deze redenen niet de door hun gewenste schoolkeuze kunnen maken.
7. De ondernemers van de Nieuwe Binnenweg en Schiedamseweg en de marktkooplieden vrezen een verdere omzetsdaling als de tramlijnen worden ingekort. Dat terwijl deze ondernemers vanwege Covid al flinke klappen hebben gehad. De wijkraad heeft van vertegenwoordigers van de winkeliers de volgende argumenten gehoord:
 - Zij vrezen een flinke omzetverlaging. Toen de tram eerder even werd omgeleid, scheelde dat volgens één van de gesproken winkeliers ongeveer 20 procent van de omzet.
 - De Nieuwe Binnenweg wordt gevaarlijker doordat er meer auto's langer dubbel geparkeerd zullen blijven staan. Nu lopen dubbelparkeerders die op de tramlijn staan het risico op een boete. Als de tram weg is, is die prikkel er niet meer.
 - In onze wijken wonen veel ouderen en mensen zonder centen, zij zijn afhankelijk van de markt. Deze wordt moeilijk bereikbaar als tram 4 wegvalt.
 - De tramlijn op de Nieuwe Binnenweg is in 2015 gerevitaliseerd, voor de tram zou het 30 jaar duren om uit de kosten te komen. Nu de tram weg is, is dit niks anders dan een kapitaalvernietiging.
8. Rotterdam streeft naar autoluw. De tram is een schoon vervoermiddel. In het coalitieakkoord onder mobiliteit wordt aangegeven dat bepaalde stadsdelen autoluw worden gemaakt. Opheffen of verkorten van tramlijnen zijn in strijd met deze passage uit het coalitieakkoord dat u mede heeft ondertekend. Het autoluw maken van straten en wegen kan worden voortgezet als men daartegenover een goede OV optie heeft.
9. De waardering voor de tram is hoog. Mensen voelen zich veilig in de tram waar meestal een conducteur aanwezig is en men op elkaar let. In de metro is dat meestal niet het geval. Bovendien zijn roltrappen vaak stuk en stinken de liften (naar urine) wat de toegankelijkheid tot perrons nogal eens beperkt.
10. De bewoners van Schiedmond vragen al jaren om een directe verbinding met Marconiplein via de Vierhavenstraat en een halte bij de grote winkels (zie ook advies Delfshaven-Schiedmond). Voor veel bewoners is ook de verbinding via de Spanjaardstraat heel belangrijk vanwege scholen in Botu en winkels op de

Schiedamsweg. Een alternatieve oplossing zou kunnen zijn, een lus maken: tram 8 van Schiedmond rechtstreeks naar Marconiplein en (na rit door Spangen) terug via Schiedamseweg en Spanjaardstraat naar Schiedmond.

Aanbeveling 4. Laat tramlijn 4 door blijven rijden via Nieuwe Binnenweg en Schiedamseweg naar het Marconiplein.

Aanbeveling 5. Laat tramlijn 8 niet stoppen bij Marconiplein maar door blijven rijden naar Spangen-beneden.

Aanbeveling 6. Indien wordt gekozen om tramlijn 8 van Schiedmond direct naar Marconiplein te laten rijden, overweeg dan om na Marconiplein de tram via Spangen-beneden, Schiedamseweg en Spanjaardstraat terug te laten rijden.

De wijkraden Bospolder-Spangen-Tussendijken en Mathenesse stellen - op basis van het PTT, de toelichting van de ambtenaren én ons participatieproces - vast dat u het maatschappelijk belang minder zwaar laat wegen dan het economisch belang. Dat moet andersom.

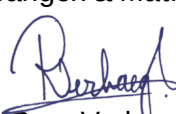
Aanbeveling 7. De wijkraden vragen inzicht in de cijfers en de metingen (wanneer en hoe) van de tellingen die worden gedaan in de trams.

De wijkraden zijn van mening dat het tramnet voorziet in een fijnmazig netwerk door de stad hetgeen van cruciaal belang is voor bewoners die slecht ter been zijn en afhankelijk van de tramhalte nabij voor hun mobiliteit. Daarom moeten alle haltes blijven, wat betreft tram 4 van Heemraadsplein naar Marconiplein en tram 8 de haltes in Spangen beneden. Met een petitie om de oude routes van de tram te behouden werden in korte tijd al bijna 8500 handtekeningen opgehaald (fysiek en digitaal). Een duidelijke boodschap vanuit de bewoners en ondernemers. De wijkraad is van mening dat deze boodschap serieus moet worden genomen. De wijk is aan zet.

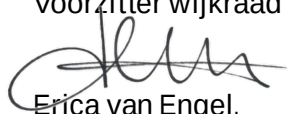
Wij kijken uit naar uw reactie en denken graag mee vanuit het belang van onze bewoners over de verdere uitvoering van het PTT.

Met vriendelijke groet,
Namens de wijkraden Bospolder, Tussendijken, Spangen & Mathenesse

Kemal H. Kuzu,
Lid wijkraad BST

Rens Verhaeg
Wijkraadcoördinator

Ineke Palm,
Voorzitter wijkraad BST

Erica van Engel,
Voorzitter wijkraad Mathenesse

Cc: Griffie